

Programme Code: **D-16**
Programme: वेदान्तदर्शनपदविका-पाठ्यक्रमः
(**Diploma in Vedanta Darshana**)

Duration: **01(One) Year**

Medium: **Sanskrit**

- पाठ्यक्रम एकवर्षात्मको वर्तते।
- पाठ्यक्रमस्य पूर्णाङ्काः 400 निर्धारिताः।
- चत्वारि पत्राणि सन्ति, प्रत्येकस्मिन् पत्रे 80अङ्काः निर्धारिताः।
- गृहकार्ये 10 अङ्काः, उपस्थितौ 10 अङ्काश्च।
- पाठ्यक्रमः संस्कृतमाध्यमेनैव भवति।

Course Code	Title	Internal	External	Marks
D-VD101	वेदान्तसारः-1	20	80	100
D-VD102	वेदान्तसारः-2	20	80	100
D-VD103	पञ्चदशी	20	80	100
D-VD104	विवेकचूडामणिः	20	80	100
Total				400

प्रथमपत्रम् - D-VD101

वेदान्तसारः-1

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

- 1.1. वेदान्तसारः(आदितःव्यष्टिपर्यन्तम्) - 35 अङ्काः
 1.1.1. अनुबन्धचतुष्टयम्
 1.1.2. अध्यारोपः
 1.1.3. अज्ञानम्
 1.1.4. अज्ञानस्य समष्टिः व्यष्टिश्च

द्वितीयभागः -

- 2.1. वेदान्तसारः(ईश्वरनिरूपणतःइन्द्रियाणामुत्पत्तिक्रमं यावत्)- 35 अङ्काः
 2.1.1. ईश्वरः
 2.1.2. प्राज्ञः
 2.1.3. आनन्दमयकोषादिनिरूपणम्
 2.1.4. अज्ञानस्यशक्तिद्वयम्
 2.1.5. सृष्टिनिरूपणम्
 2.1.6. सूक्ष्मशरीरनिरूपणम्
 2.1.7. इन्द्रियाणामुत्पत्तिक्रमः

तृतीयभागः -

- 3.1. वेदान्तसारः(भोगनिरूपणतःपञ्चीकरणं यावत्)- 10 अङ्काः
 3.1.1. तैजससूत्रात्मनोः भोगनिरूपणम्
 3.1.2. पञ्चीकरणप्रक्रियानिरूपणम्

सहायकग्रन्थाः-

1. वेदान्तसारः -

श्री रामशरणत्रिपाठी,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

2. सर्वदर्शनसंग्रहः-

प्रो. उमाशङ्कर शर्मा ऋषि,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

3. वेदान्तपरिभाषा -

प्रो. पारसनाथ द्विवेदी,

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।

4. भारतीय दर्शन-

जगदीशचन्द्र मिश्र,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

द्वितीयपत्रम् - D-VD102

वेदान्तसारः-2

अङ्काः 80

प्रथमभागः -

- 1.1. वेदान्तसारः(पञ्चीकरणतः जीवात्मनिरूपणं यावत्)- 35 अङ्काः
 - 1.1.1. पञ्चीकृतभूतेभ्यः प्रपञ्चोत्पत्तिः
 - 1.1.2. वैश्वानरविराटनिरूपणम्
 - 1.1.3. जीवात्मविषये मतभेदनिरूपणम्

द्वितीयभागः -

- 2.1. वेदान्तसारः(आत्मनिरूपणम्) - 30 अङ्काः
 - 2.1.1. आत्मविषयकपूर्वपक्षखण्डनम्
 - 2.1.2. वेदान्तदृष्ट्याआत्मस्वरूपम्
 - 2.1.3. अपवादनिरूपणम्
 - 2.1.4. महावाक्यार्थविचारः
 - 2.1.5. श्रवणमननाद्युपक्रमः

तृतीयभागः -

- 3.1. वेदान्तसारः - 15 अङ्काः
 - 3.1.1. सविकल्पकसमाधिः
 - 3.1.2. निर्विकल्पकसमाधिः
 - 3.1.3. जीवन्मुक्तस्वरूपम्

सहायकग्रन्थाः-

1. वेदान्तसारः -

श्री रामशरणत्रिपाठी,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

2. सर्वदर्शनसंग्रहः-

प्रो. उमाशङ्कर शर्मा ऋषि,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

3. वेदान्तपरिभाषा -

प्रो. पारसनाथ द्विवेदी,

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।

4. भारतीय दर्शन-

जगदीशचन्द्र मिश्र,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

प्रथमभाग: –

- 1.1. वेदान्तसारः(पञ्चीकरणतः जीवात्मनिरूपणं यावत्)– 35 अङ्काः
 - 1.1.4. पञ्चीकृतभूतेभ्यः प्रपञ्चोत्पत्तिः
 - 1.1.5. वैश्वानरविराटनिरूपणम्
 - 1.1.6. जीवात्मविषये मतभेदनिरूपणम्

द्वितीयभाग: –

- 2.1. वेदान्तसारः(आत्मनिरूपणम्) – 30 अङ्काः
 - 2.1.6. आत्मविषयकपूर्वपक्षखण्डनम्
 - 2.1.7. वेदान्तदृष्ट्याआत्मस्वरूपम्
 - 2.1.8. अपवादनिरूपणम्
 - 2.1.9. महावाक्यार्थविचारः
 - 2.1.10. श्रवणमननाद्युपक्रमः

तृतीयभाग: -

- 3.2. वेदान्तसारः – 15 अङ्काः
 - 3.2.1. सविकल्पकसमाधिः
 - 3.2.2. निर्विकल्पकसमाधिः
 - 3.2.3. जीवन्मुक्तस्वरूपम्

सहायकग्रन्थाः:-

1. वेदान्तसारः -

श्री रामशरणत्रिपाठी,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

2. सर्वदर्शनसंग्रहः-

प्रो. उमाशङ्कर शर्मा ऋषि,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

3. वेदान्तपरिभाषा -

प्रो. पारसनाथ द्विवेदी,

सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी।

4. भारतीय दर्शन-

जगदीशचन्द्र मिश्र,
चौखम्बा विद्याभवन, वाराणसी।

तृतीयपत्रम् - D-VD103

पञ्चदशी

अङ्काः 80

प्रथमभागः –

1.1. पञ्चदशी (प्रथमोऽध्यायः)आदितः महावाक्यविवेकप्रकरणं यावत् - 30

अङ्काः

- 1.1.1. तत्त्वविवेकप्रकरणम्
- 1.1.2. पञ्चभूतविवेकप्रकरणम्
- 1.1.3. पञ्चकोशविवेकप्रकरणम्
- 1.1.4. द्वैतविवेकप्रकरणम्
- 1.1.5. महावाक्यविवेकप्रकरणम्

द्वितीयभागः –

2.1. पञ्चदशी (प्रथमोऽध्यायः)चित्रदीपप्रकरणादारभ्य नाटकदीपप्रकरणं यावत् - 30 अङ्काः

- 2.1.1. चित्रदीपप्रकरणम्
- 2.1.2. तृप्तिदीपप्रकरणम्
- 2.1.3. कूटस्यदीपप्रकरणम्
- 2.1.4. ध्यानदीपप्रकरणम्
- 2.1.5. नाटकदीपप्रकरणम्

तृतीयभागः –

3.1.पञ्चदशी (प्रथमोऽध्यायः) नाटकदीपप्रकरणादारभ्य अवशिष्टो भागः – 20 अङ्काः

- 3.1.1. योगानन्दप्रकरणम्
- 3.1.2. आत्मानन्दप्रकरणम्
 - 3.1.3. अद्वैतानन्दप्रकरणम्
 - 3.1.4. विद्यानन्दप्रकरणम्
 - 3.1.5. विषयानन्दप्रकरणम्

सहायकग्रन्थः–

1. पञ्चदशी -

चौखम्भाप्रकाशनम्, वाराणसी

चतुर्थपत्रम् - D-VD104

विवेकचूडामणिः

अङ्काः 80

प्रथमभागः –

- 1.1. विवेकचूडामणिः(1 - 20 श्लोकाः)30 अङ्काः
 - 1.1.1. मङ्गलाचरणम्
 - 1.1.2. बहानिष्ठायाः महत्त्वम्
 - 1.1.3. ज्ञानोपलब्ध्युपायः
 - 1.1.4. अधिकारीनिरूपणम्
 - 1.1.5. साधनचतुष्टयम्

द्वितीयभागः –

- 2.1. विवेकचूडामणिः (21 - 40 श्लोकाः) 30 अङ्काः
 - 2.1.1 नित्यानित्यवस्तुविवेकः
 - 2.1.2 इहामुत्रार्थफलभोगविरागः
 - 2.1.3 शमादिषट्कसम्पत्तिः
 - 2.1.4 मुमुक्षुत्वम्
 - 2.1.5 गुरूपसत्तिः
 - 2.1.6 प्रश्नविधिः

तृतीयभागः –

- 3.1. विवेकचूडामणिः (41 - 50 श्लोकाः)20 अङ्काः
 - 3.1.1. उपदेशविधिः
 - 3.1.2. प्रश्ननिरूपणम्
 - 3.1.3. शिष्यप्रशंसा
 - 3.1.4. स्व- प्रयत्नस्य प्रधानता
 - 3.1.5. आत्मज्ञानमहत्त्वम्
 - 3.1.6. अपरोक्षानुभवस्य आवस्यकता
 - 3.1.7. प्रश्नविचारः

सहायकग्रन्थः–

1. विवेकचूडामणिः–

चौखम्भाप्रकाशनम्,वाराणसी।